

HERFSTMORGEN.

Dan sal dack en tack staen schreyen
Met een vochten Herfsten-traen,
Dan sal stof in slijck verkleyen,
Dan sal dauw in mist vergaen.
Dan sal yeder blaedjen spreken:

„Soo ick ben, staet ghy te worden,
Onlanghs was ick, dat ghy syt;
Hier in syn wy 'tongelycken:
Dat ick hadde, wacht ick weer;
Maer uw luyster-schoon gaet wijcken
Buyten hoop van weder-keer.”

HUYGENS.

Maar het dorp even met de kar en naar den smid met het paard. Zoo alledaagsch mogelijk. En dan — op een herfstmorgen; *in* een herfstmorgen is hier nog kernachtiger, in zoo'n echt-Hollandschen, — als 't mot-regent, als duizenden fijne druppels u tegenstuiven, dat ge 't hoofd buigt en vanzelf wat harder loopt, om gauwer thuis te zijn. Voor „herfstgedachten” — voor „gemaakt” sombere — is 't dan geen weer; ge *denkt* niet — ge *voelt* slechts. Ik geloof, dat er heel wat van die „herfststemmingen” vol regen en wind in een gezellig kamerkijn zijn „ondervonden” bij een warm kachelkje, waar men als een poes zich koesteren kon.

Of die boerenknecht daar in „stemming” is om te mijmeren of ook — want — de herfst is het fijnere denken waardig — om te letten op het wezen en karakter van 't najaar? Toch niet. Wie van beslijkte wegen weet in 't boerenland en meepraten kan van stofregens, die hij door moest bij tegenwind, kent iets van het herfstproza, dat er ook is, zoo goed als z'n poëzie.

O, daar is nog wel genoeg te zien, maar denk-je, dat *hij* daar nu op let, kil en huiverig, als hij daar zit, verlangend naar 't afspringen?

En, trouwens, de herfst is al bijna geweken ook — te weten — de herfst in z'n schoonheid, in z'n prachtkleed. Waar is hij gebleven!! *Hij* daar op z'n kar mag er niet aan denken — wij, die van hem lezen en hem zien rijden door ons raam, wij mogen het vragen — en ernstig vragen.

Weet ge het nog wel, dat hij er pas was?

Die roestige kastanjebladeren zeiden het al en die dwarrelende seringblaadjes met hun bruine randen praatten er ook van. En

wij, we deden net, of we 't niet hoorden. Wij hadden niets gezien — welzeker — 't was zomer nog; bloeide niet allerlei gebloemde om ons? De tuinlieden harkten de dorre blâren wel weg; ze konden het best aan. Wie dacht nu nog aan herfst?

De asters en dahlia's pronkten wat fijn met haar volle bloemenpakken. Ze stonden daar fier en frisch

en ze hadden 't over niets anders dan over zomer.

Zoolang maar wegbleven die loome dagen met hun grauwe kleuren, die grijze dagen, die in dampen verschenen en in regen verdwenen. — Zoolang die maar wegbleven...

Maar die hebben het gedaan. *Die* — en de stormen, die ze meebrachten.

In de bosschen, vroeg in den morgen, daar lagen de kleeden gespreid, vale — met groen en bruin er in en met geel en brons — wie had die er neergelegd?

Maar dat wisten de kinderen wel; de herfst had het gedaan; hij toonde zich nu in z'n waren aard. Die zonnelachjes en die boomenpronk — dat was maar geweest om ons aan hem wat te doen wennen; maar hij had nog wat anders ook. En dat had hij nu laten zien, laten hooren. Die stormstemmen, die grauwe wolkenjachten, die blade-renregens — dit was het, dat hij brengen kwam.

Dit was eigenlijk pas iets voor hem — dat mooie, zachte leek meer op zomerweelde.

Maar *hij* was gekomen om te buigen en om te breken; om af te rijten en weg te waaien.

Het was nog pas een begin.

Ja, die vochte, doffe morgens, die alles sluieren met hun grijs! Die stille, kille ochtenden — als ge buiten de zware tranen van de takken hoort tikken, die de teere, zilveren webben, zoo pas door de herfstspinnen keurig geweven, weer breken.

Die morgens vol doffe geluiden... Die bleeke morgens, als alles zich met onduidelijke grenzen te spiegelen poogt op de wegen, vol wazige beelden.

Die morgens zonder zon, met dof licht, dat dreigt uw heelen dag tot schemer te maken.

Die herfst, die u naar den zomer — neen, die u zelfs naar den *winter* verlangen doet.

Naar heldere lucht, naar frisheid, naar zon, naar scherpe grenzen, die u de dingen doet zien als ze zijn.

Maar hebben onze dampige herfsten, die u naar huis sturen, ons ook niet onze gezellige avonden gebracht? Is er thans geen tegenstelling tusschen het sombere buiten en het hoog-gestemde huiselijk leven binnen? Al is de „haard” verdwenen met z'n kring, die zoo gelukkig maakte. Vuurtest en theestof behooren wel zoo zoetjes-aan bij het spinnewiel in het museum van oudheden!

Maar verdwenen is toch niet — al poogt nieuwe mode haar aanslagen op de laatste erfstukken van Oud-Holland — het huiselijk samenwezen. Tenzij de strijd om het bestaan hier ook reeds tot verbrokkeling aanleiding gaf.

Spreadt dan uw misten maar, late herfstdagen; laat uw winden jagen langs grauw zwerf; stuij uw regens weg; van avond steken we de lamp op, en dan zullen we kouten

op z'n Hollandsch. Want wij hebben een thuis, en dat thuis schijnt voor ons meer waarde te krijgen, als de natuur buiten ons grimmig bejegt.

A. L. v. H.

Stoomdruk — LA RIVIÈRE & VOORHOEVE — Zwolle.